

**Bijlage O**

Verslag Stanford conferentie (20/23 aug 1989)

## TUG89: 10 Years of T<sub>E</sub>X and Metafont Stanford, 20–23 aug. 1989

C.G. van der Laan

*Absolutely*

### Abstract

Inhoudelijk

- T<sub>E</sub>X wordt aangepast o.a. ligaturen en `\language`
- L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X aanpassing wordt niet door Leslie Lamport opgepakt; Frank M?

Organisatorisch

- Lokale voorzitters vice presidents van BoD van TUG
- TUGboat artikelen nu ook met Duitse samenvatting
- Michael F coördinator multilingual aspecten
- TeXHaX distributie onder auspiciën van TUG

Producten

- T<sub>E</sub>X templates bij Hope Hamilton
- Wordperfect-L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X macro's bij Anita Hoover (of mij)
- Michael D's Gentle T<sub>E</sub>X beschikbaar (of mij)
- KWIC van L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X en T<sub>E</sub>X opdrachten beschikbaar als Bell rapport
- Arbortext's The Publisher volwassen

## 1 Wat er aan vooraf ging

Ik was niet van plan aan dit 'feestje' deel te nemen. Het balletje begon the rollen met het contact zoeken vanuit de Nederlandstalige T<sub>E</sub>X Gebruikersgroep met 'Duitsland' en 'Engeland'. No direct and concrete answers on my questions, however! Duitsland beloofde, maar, . . . ik kreeg niets.

Toen maar NTG's bestaan en plannen in TUGboat uitgebazuind. Gevolg: Uitnodiging om deel te nemen aan de GUTenberg bijeenkomst in mei te Parijs, waar overigens andere Europese vertegenwoordigers ( Malcolm, Joachim (en Luzia)), ook aanwezig waren. Daarna heb ik mijn (getoetste) gedachten over samenwerking de EOB-lijst (Europese T<sub>E</sub>Xbobos, een subset ervan zou tot kersverse Europese TUGbobos gebombardeerd worden, alleen wisten wij nog van niets) opgeslingerd:

- wederzijds lidmaatschap nationale groepen en TUG moet aantrekkelijk worden,
- specialisatie en intelligentie van fileservers,
- sharing cursusmateriaal,
- samenwerking m.b.t. generieke sty.files,
- een Europees blad naast TUGboat?

Ik hoopte in Karlsruhe tot zaken te kunnen komen. Reacties:

Malcolm (UK; schatte in Cork, sept 90, tot zaken te kunnen komen),  
Bernard (GUTenberg).

Verder stilte, . . ., voor de storm? In Stanford zouden mijn stoutste dromen gerealiseerd worden, alleen ik wist van niets.

Malcolm was erop gebrand dat ik ook naar Stanford zou komen. Ik vond de Europese bijeenkomst in Karlsruhe al mooi genoeg. Malcolm verzon een list en vroeg terloops of ik ook

cursussen kon draaien, b.v. SGML. (Op de NTG-bijeenkomst in juni had ik het SGML-L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X rapport ter inzage neergelegd!) Ik sputterde wat tegen over mijn geringe SGML ervaring en dat ik mijzelf niet een SGML docent zou noemen. Een nachtje slapen deed het bewustzijn ontwaken, dat als ik mijzelf een beetje zou inspannen het ook gerechtvaardigd zou zijn deel te nemen aan het feest: een aardig stukje RUG/NTG-promotion ‘Doceren in Stanford!’ En zo gebeurde het dat ReG (Ray Goucher) mij op een zonnige vrijdag opbelde en vroeg de ‘SGML-class’ te draaien, waarbij TUG mijn ‘local expenses’ en deelname aan de conferentie zou betalen (Het laatste was van toepassing voor elke Europese afgevaardigde). Het RC vergoedde mijn reiskosten, en oormerkte mijn afwezigheid als dienstreis. There you go: In 3 weken een cursus uit de grond stampen over iets dat ik slechts overvlakkig kende — dag- én nachtwerk!

## 2 Stanford

Na 2 weken vertrok ik, met  $\pm$  125 concept-transparanten in de tas, eindelijk naar ‘Forsythe’s werkplek’, de man die mij heel sterk beïnvloed heeft met zijn schitterende publicaties. Zijn opvolger, Golub, ook een fantastische vakman, ken ik persoonlijk en ik heb hem ook gemaild voor een ontmoeting. ‘Posilutely.’

In de nog resterende week hoopte ik te kunnen bekomen van de jet-lag — met de bekende slaperigheid midden op de dag en slapeloosheid ’s nachts, maar ook met de ochtendhoofdpijn! De week in Stanford werd gebruikt om het materiaal te verbeteren en een pedagogie strategie te bedenken. Gewoon werken dus, onderbroken door wandelingen langs het (droge) lagunita, naar ‘The Coffee House’. Donderdag’s nog bij Golub op een ‘mu-dim’-lunch te gast. Toch nog wat uitgewisseld: hij de CWI tract over speciale functies en ik nog 2 rapportjes over het genereren van orthogonale polynomen over willekeurige intervallen. Hier heb ik jaren geleden in dezelfde sfeer aan gewerkt maar niet de oplossing gevonden, mede doordat Gautschi het impossible uitsprak! Hij heeft thuis de portable Zenith on-line aan het SUNet via een dedicated telefoonlijn (telefoonkosten zijn erg laag in de USA!).

Intermezzo’s.

- Dit voor de eigenlijke conferentie al ter plekke aanwezig zijn is een fantastische manier om persoonlijke contacten op te doen.
- Het is opmerkelijk hoe de topresearch georganiseerd is. Eén goeroe, Golub als voorbeeld, beheert het geld en heeft ruimtes, kamers, en geen personeel. ‘Broekies’ komen voor kortere of langere tijd langs, doen heel interessant, ‘granted’ werk, en ‘passeren’ weer verder, ‘on the move’. Hoe het bij D<sub>E</sub>K is weet ik niet, ik vermoed analog. Het studeren in Stanford is vrij duur, \$10.000,-/jaar studiekosten, exclusief levensonderhoud! Een paar jaar geleden had ik gehoord (van Hans van Vliet) hoe colleges in Stanford campuswide gebroadcast werden. Golub vertelde mij dat het vooral voor de subsidiërende companies ‘in the valley’ was, en dat hij er niet meer aan meedeed.
- Het computer centrum is ondergebracht in Sweet Hall. Prachtige voorzieningen! M.b.t. de informatievoorziening heb ik zomaar wat leaflets uit de ‘rekken’ meegenomen, waar wij heel wat van kunnen leren.
  - Speaking of computers. A newsletter for the Stanford academic community. Inhoud Issue 18:

Stanford classrooms without walls,  
 AIR Tresidder Macintosh Cluster Moves Up,  
 Networking news,  
 Macintosh Virus update,  
 AIR workstations in Sweet Hall,  
 Expert Partner’s First anniversary,  
 Network MacSamson Coming Soon,  
 Learning Computing This Summer,  
 CSD Courses Change to Macs,  
 Microdisc News,

News from Sun, IBM, Apple, and Microsoft,  
 Psst ... Have You Heard This One,  
 News About the NeXT Computer,  
 Brodie Lockard's *Alias* Is the Winner!  
 The computer Consultants' Corner,  
 Angelo — A Mail Server for Micros,  
 Public Clusters: Summer Hours,  
 LAMP Completes Its First Year (Een multimedia project! Macintosh II met video en audio!),  
 AIR's Continuing Quest: Discounted Software,  
 DEC Programs Lower Software Costs.

- Welcome to Computing at Stanford University.
  - About computing at Stanford. A guide for faculty and Students, 20p.!, sept. 88.
  - A Quick Guide to Electronic Mail.
  - Electronic Mail Across SUNet.
  - Off-Campus Computer Networks.
  - The SUNet connection.
  - SUNet VIDEO SERVICES.
  - Public Computer Clusters at Stanford University.
  - On-Campus Outlets for Microcomputer Supplies and Equipment.
  - Guidelines for Choosing a microcomputer.
  - High-Quality Printing Services.
  - Understanding and Selecting Database Software.
  - Guidelines for Choosing a Mathematics or Statistical Package.
  - Preparing a dissertation on a Microcomputer.
- Verder is het makkelijk op de campus een fiets te huren, goede kwaliteit! Wat ik niet wist, was, dat je vanuit Europa, gratis als bagage, je fiets mee kunt laten vliegen!

Vrijdagmiddag om 16.45 uur was ik klaar, voor de première van de volgende dag. 's Avonds nog 'bekenden' ontmoet, zoals Barbara B en Michael D.

Malcolm had ik al bij aankomst in Griffin aangetroffen. Ook had hij mij nog een relevant recent SGML artikel gegeven, dank! In deze week heb ik o.a. 'kennis' gemaakt met: Charlotte L, David R, Betsy D, Anita H, Shawn F, Philip T, Richard S, Chris R, Rosemary B, Yoshiteru S, Harumi F (met de laatste 2 kan ik het e-mailen met Japan uitproberen!).

Ondanks:

- 19 i.p.v. 9 cursisten,
- te kort snoer, no extension!
- te kleine ruimte,

heb ik ze een 'poepie laten ruiken'. De samenwerking was prima. En de cursus was gelukt, I did it! (Overigens waren er evaluatieformulieren en alhoewel deze T<sub>E</sub>X i.p.v. SGML georiënteerd waren, was het een zeer goede beoordeling, WoW!)

En daarna, ..., ik werd meegesleept naar de TUGbobos (ReG (en Cheryl), Bart C, Alan H, Rick F, David N, Sam W). ReG's cottage was een open huis, men liep in, 'had a beer', en uit. Mijn God waar was ik nu weer in verzeild geraakt! Schoof aan bij diners (o.a. te gast bij Arbortext), nam deel aan petit-comité vergaderingen (waar o.a. de relatie tussen TUG en de nationale groepen werd besproken), met de uiteindelijke uitnodiging om te participeren in de TUG board of directors. Dit was een structurele uitnodiging voor elke voorzitter van een nationale (of taal) groepering, waarbij de groepering van voldoende importantie moet zijn. (Voor de namen en adressen van de Europese TUGbobos, zie de 'Board of Directors'-pagina in de komende TUGboats.) Ik denk dat dit gebeuren een wezenlijke bijdrage aan de continuïteit van de nationale groeperingen is, denk maar eens aan ons verleden en ... 'Who knows what happened to the Italians?'.

### 3 De conferentie

Een overzicht van het programma is als (fotokopie) bijlage toegevoegd. Het programmaboekje bevat naast het programma veel wetenswaardigheden.

De conferentie — met als thema het jubileumjaar — was volgens de  $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$  gebruikelijke formule georganiseerd:

- Cursussen ervoor en erna.
- ‘Early birds’ diner. (Een groot succes!).
- Goede logies (on campus \$34,-/nacht) en catering.
- Conferentie diner.
- ‘Birds of a feather’-mogelijkheden, georganiseerd ter plekke.
- Werklunches (Board of Directors).
- Dé keynote speaker,  $\text{D}_{\text{E}}\text{K}$ , en overzichts- zowel als detailverhalen.
- Volledige info mapjes (Programmaboekje, lijst van restaurants, plattegronden van de Campus en de omgeving, busdiensten lokaal en met het vliegveld).
- Verkoop  $\text{TUG}$  standjes tijdens de conferentie met  $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$  gerelateerde producten: de boeken (al dan niet gesignd), een wereld aan T-shirts, tasje met  $\text{TUG}$  opdruk, floppy copy service, e.d.
- Demonstration/vendor booths met Arbortext, Blue Sky research, Hendrickson, Spivak, VAX distributeur Northlake Software, Turbo $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ , Micro Programs, AMS Publishing Services,  $\text{PCT}_{\text{E}}\text{X}$ .

Van bijna al deze leveranciers heb ik leaflets meegenomen, alhoewel ik van sommige iets ludieks kreeg, m.n. kruidenthee en een Arbortext apron. Verder moet ik maar eens aan Sinterklaas een mooi ‘business-kaartjes’-mapje vragen, voor het inmiddels grote aantal dat ik nu bezit.

Op deze conferentie heb ik mij vooral geconcentreerd op het ontmoeten van ‘de mensen’, minder op de  $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ nische verhalen. Deze wereld van de typografie was nieuw voor mij. In dit gedeelte ben ik dan ook niet volledig maar geef een gekleurde lijst van belangrijke zaken.

#### $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ veranderingen

Deze veranderingen, aangekondigd door  $\text{D}_{\text{E}}\text{K}$ , werden vooral gestimuleerd door J.M. Rynning’s ‘Nordic proposal to  $\text{TUG}$ ’-paper. Een fotokopie van  $\text{D}_{\text{E}}\text{K}$ ’s intenties had ik als bijlage graag toegevoegd. Helaas ben ik het a4-tje kwijtgeraakt. In de  $\text{TUG}$ boat die aan de conferentie gewijd wordt zal het ongetwijfeld verschijnen, watch out! Elegant vind ik  $\text{D}_{\text{E}}\text{K}$ ’s  $\backslash\text{language}$ -opdracht, waarmee structureel het multi-language probleem aangepakt wordt. Ook is 8 bits nu het parool. Enkele makkelijke ‘verbeteringen’ m.b.t. ligaturen zouden gerealiseerd worden.

#### Metafont

Het belangrijkste gebeuren was het leren kennen van Doug Henderson, nu werkzaam bij Blue Sky Research. Doug gaf bovendien een inleidend verhaal over metafont. Ook had hij de metafont ‘class’ gedraaid. Uitermate interessant vond ik Alan Hoenig’s Fractal images with  $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ , zeker iets om in cursusmateriaal op te nemen.

#### Errors of $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$

$\text{D}_{\text{E}}\text{K}$ ’s keynote verhaal. Zo overweldigend, wat een gigantisch software engineering experiment, en zo geestig en intelligent (SIC!, wat een pleonasme!) verwoord! Voor het verhaal zie: Software Prac & Exp(1989): 19, 7, p.607–685.

$\text{D}_{\text{E}}\text{K}$ ’s belangrijkste observaties over het proces waren:

- Goede innovaties gebeuren niet door commissies maar door individuen.
- Zowel bij de ontwerp-, coderings- als documentatiefase is de geestelijk vader van het nieuwe product nodig. Dit geldt voor research en niet zozeer voor development.

Ook bijzonder was zijn lijfgedicht, van Piet Hein:

The road to wisdom?

Well it is plain and simple to express  
 Err  
     and err  
         and err again  
         but less  
     and less  
 and less

Overigens is D<sub>E</sub>K's SPARC niet aan een net verbonden, geen virussen en zo!

### **T<sub>E</sub>X training**

De volgende stromingen waren vertegenwoordigd.

- Sjablonen voor T<sub>E</sub>X (Hope Hamelton, NCAR). Dit moeten wij hebben. Het lijkt goed spul.
- Wordperfect-T<sub>E</sub>X-gezicht. Het schijnt bij het 'personnel' in de smaak te vallen. Ik, als niet WP-ervarene, vind het vreselijk: voor mij geen enkele mnemotechnische ondersteuning. Niettemin aangevraagd.
- Michael Doob's zelfstudie voor T<sub>E</sub>X: A gentle introduction to T<sub>E</sub>X. Victor had mij er al eerder op gewezen. Het is inmiddels als RC-RUG rapport 25 verschenen (fl. 7,50).
- Hendrickson's MacroT<sub>E</sub>X met generieke sty-files op T<sub>E</sub>X. Veelbelovend, prima spul. Het is echter nog niet beschikbaar.
- Training voor 'personnel' werd behandeld door Kubek: T<sub>E</sub>X for the Wordprocessor operator. Het idee is zonder de 'auto' te begrijpen toch auto te kunnen rijden. De auteur nuanceert dit zelf aan het eind.

### **Grafische toepassingen**

Ook hier nog geen betere oplossingen dan Postscript-T<sub>E</sub>X interactie. Renfrow gaf een overzicht van hoe Postscript grafische zaken te integreren in T<sub>E</sub>X.

Ook 'verkochte' Olejniczak wederom zijn op PIC (UNIX(TROFF)) gebaseerde T<sub>E</sub>Xpic product. Opmerking: T<sub>E</sub>Xpic is wat anders dan PICT<sub>E</sub>X.

### **Fileservers**

Duidelijk is dat Abbott's fileserver de beste is voor T<sub>E</sub>X info. Dit betreft volledigheid, 230MB, en continuïteit. Het mail verkeer met Engeland wil nog wel eens moeilijk gaan. Ik heb er echter geen persoonlijke ervaring mee. Mijn mail met Malcolm gaat flitsend. De USA kijkt verlekkerd naar de Aston en Heidelberg servers. Onze functie zou wel eens kunnen zijn een bijdrage te leveren aan het beheer:

- verdeling van de (onderhouds)last,
- het gebruik van 'intelligente' servers,
- eisen aan minimale documentatie,
- een 'time stamp',
- een classificatie (voor inhoudsopgave),
- bewaking/refereeing?

### **L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X**

Frank Mittelbach en Rainer Schöpf hadden diverse kritiekpunten keurig op een rijtje gezet. Ook werden speciale 'Future of L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X'-bijeenkomsten belegd. Duidelijk is dat Leslie Lamport zelf er niets aan wil/kan DOEN!, wel adviseren en zo. Frank en Jan (Rynning) gaan er als kristallisatiekernen mee aan de gang, ook al als begeleiders! Op zich prima zaken, maar ik taxeer het als een verkeerd gebruik van de grote hoeveelheid benodigde energie. Bovendien dienen er zich alternatieven aan, vooral t.a.v. het generiek gebruik van de sty.files. Hendrickson met MacroT<sub>E</sub>X is veelbelovend. Zie verder Karlsruhe verslag.

Mijn taxatie is

- 'L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X as is' is prima te gebruiken.
- Sty-files modificeren? Onbegonnen werk voor iemand met minder dan ruwweg 2 jaar T<sub>E</sub>X ervaring.

Opmerking: De NTG WG13 activiteit is een prima zaak en een goede besteding van de energie, alhoewel ik minder het standaard karakter en meer het generieke benadrukt zou willen zien.

### Macro's

Sydoriak verhaalde over zijn werk t.a.v. L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X macro's voor brieven en memo's. Hij heeft er 4 maanden aan gewerkt! Ik schat dat dit meerdere malen elders in de wereld dunnetjes overgedaan is, en nog zal worden. (Een RC-RUG rapport, als cursusmateriaal met een sjabloon brief en artikel zijn in de maak. Zo zie je maar!) Waar wij behoefte aan hebben zijn generieke sty-files die aangepast kunnen worden aan de locale situatie in enkele uren i.p.v. maanden! Op dit punt is Hendrickson's MacroT<sub>E</sub>X, macro's op plain T<sub>E</sub>X, veelbelovend. Een eerste versie van het manual heb ik meegekregen. Het (commerciële) product is nog niet leverbaar. In november weet/heb ik meer. (Zie o.a. de advertentie pagina in TUGboat.)

Ook Spivak verkoopt nu een eigen product; dit is echter wiskundig georiënteerd.

### Overzicht T<sub>E</sub>X opdrachten

Bill Cheswick heeft een 'KWIC' gemaakt voor de T<sub>E</sub>X en L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X opdrachten. Het Bell technical report is bij hem te bestellen (ches@research.att.com). Op de NTG-bijeenkomst in november hoop ik een exemplaar ter inzage te hebben.

### WEB

De importantie van WEB moge blijken uit het volgende citaat van Bart Childs uit het programmaboekje: 'The speed with which T<sub>E</sub>X was ported to systems is evidence that WEB is the most overlooked success in computing, even with the *Literate Programming* column in CACM.'

Ik heb WEB voor de MS-DOS PC's op 3 floppies meegenomen en het inleidende boek van Wayne Sewell gekocht. (Nagekomen: Nico Poppelier verspreidt Web al (gratis).)

### Publiceer (T<sub>E</sub>X) omgevingen

Het meest indrukwekkende vond ik de volwassen geworden Publisher van Arbortext. Het is opgebouwd in lagen: WYSIWYG user interface, SGML laag, T<sub>E</sub>X formatter.

Halverson en Riley (Sandia labs) rapporteerden over hun MS-DOS PC interface. Zij gebruiken een commerciële procedure-taal, REXX, met KEDIT.

Wittbecker (DEC) gaf een overzicht van de voor- en nadelen van T<sub>E</sub>X als formatter gecombineerd met een generieke markup taal als front-end. Als praktisch voorbeeld werd DEC's DOCUMENTER naar voren gehaald. Dit product is niet compatibel met T<sub>E</sub>X noch met SGML.

Haskell c.s. rapporteerden over integratie van T<sub>E</sub>X in the Forest Service mission. Dit was mogelijk binnen een consistent user interface zodanig dat geen nieuw leerproces voor alle medewerkers nodig was.

Ook heb ik nog als cadeautje een viewgraph programma, voyager, mogen meenemen. Van oorsprong komt het van JPL. Zulke single shots op T<sub>E</sub>X wil ik niet echt.

### T<sub>E</sub>X in het kantoor

Hieraan waren diverse verhalen gewijd.

- T<sub>E</sub>X and its versatility in office production. Hier wordt verhaald hoe rond T<sub>E</sub>X op het mainframe een omgeving is gecreeerd voor het kantoorwerk, en dat ook uitgebreid is tot gebruik op PC's.
- Anita Hoover vertelde over hoe Wordperfect 5.0 voor de creatie van T<sub>E</sub>X en L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X documenten te gebruiken is in termen van Wordperfect 5.0.

### Database interactie: $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ in gebruik bij Mathematical Reviews

Een gigantische applicatie betreft het gebruik van  $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$  bij de MR productie. De modernste vorm is een INGRES database waarbij extracties via  $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$  geformatteerd worden. Ook is het mogelijk in de database te browsen en  $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$  geformatteerde uitvoer te krijgen. Deze uitvoer kan verwerkt worden via MathSci $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ , te verkrijgen bij AMS.

### Status $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ elders in de wereld

Malcom gaf een overzicht van de activiteiten in Europa

- Fileservers: Aston, Heidelberg;
- Boeken: Duitse en Franse;
- Listservers: listserv@dhdurz1, abbottp@kirk.vax.aston.ac.uk (moderated), tex-nl@hearn, gut@frulm11, 'SUNIC-server' in KTH,...
- relatie met SGML;
- 'nieuwsbrieven': GUTenberg cahiers, DANTE's ...);
- courseware,
- who knows what happened to the italians?,
- what about the spanish, greek, ..., and eastern Europe? (Hij kon onmogelijk weten dat Theo  $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$  aan het 'gospelen' was in Akademgorodok, noch dat ik een Nederland bezoeking Pool geholpen heb).

Ook werd kond gedaan van de situatie in Japan, m.n. een krant als voorbeeld.

Díaz verhaalde over de activiteiten in México, eigenlijk wat zijn firma doet: opleveren van turnkey  $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$  systemen en optionele training van het 'personnel'.

## 4 'Wandelgangen'-praat

Doug ontmoette ik toen ik op zoek was naar Charlotte (CVL), ReG's secretaresse. Hij dacht eerst dat ik zijn class wilde volgen, een uitstekende gedachte overigens, en pootte mij daarna achter een SUN, om het wachten op CVL wat te veraangemen. Doug tracteerde in ieder geval mij op een aantal gevleugelde woorden: 'I have not used UNIX since I left ...6 years ago, so my UNIX is a bit rusty', en na een sneeze, 'Bless you' als een terzijde; vooral het laatste prentte ik in mijn geheugen voor het geval er in mijn 'class' gesneezed zou worden. 's Avonds had hij het over 'hoppy beer' en zo, leuk, plezierig, prima. Had a great time!

Het opgenomen worden in de Board of Directors had tot gevolg dat wij ook verwacht werden op de BoD-lunches. Tussen de happen door werd er vergaderd over de beleidslijn. Heel effectief, maar uitermate vermoeiend. Het kennismaken met de mensen gebeurde dus 's avonds en tussendoor. Kortom heel zwaar (8.30 beginnen tot ... in de kleine uurtjes).

TUGboat gaat abstracts in andere talen opnemen. Duits om te beginnen; Lucia vertaalt ze.

Michael F voluenteert m.b.t. multilingual aspecten: 'Coordinator for non-English use of  $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ : hyphenation patterns, specialized fonts, special macros, styles, and  $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$  deficiencies'.

Nelson Beebe — ja, ja, van de 'driverfamilie' — is de nieuwe voorzitter van TUG (vanaf 1 januari).

Her en der werden  $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$  zaken gedaan.

DEK's handtekening prijkt voorin mijn 'The Program'.

Philip Taylor heeft mij zijn trigonometrische functies gestuurd. (Oppoetsen en dan publiceren!)

Een belangrijk probleem is nog het precieze invullen van de relatie tussen de leden van de nationale clubs en TUGleden: wederzijds lidmaatschap, als extra mogelijkheid? De TUG-executives (ReG) zagen het niet als een welkome richting: ANGST voor inkomstenderving!

TUG heeft overigens ruwweg 3500 leden, waaronder  $\pm 1000$  Europeanen. Slechts  $\pm 250$  leden, dus minder dan 10%, namen deel aan het feest; wat een opkomst! Hierover was in het Europese kamp veel te doen. De NTG zou zich een dergelijk opkomstpercentage niet kunnen permitteren. Barabara B's verklaring, die ik ook herken, was:  $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ en is at large not fashionable. De werkgever is niet bereid hierin te investeren. Als nu het klimaat verandert dan dreigt het gevaar van IFIP-achtige mammoet meetings. Het goede midden zou kunnen zijn meerdere, continent

georiënteerde, mondiale TUGbijeenvakomsten te houden, en zie wat er gebeurt: TUG in Europe, very soon! Goede bestuurders daar aan de andere kant van de grote plas!

Tijdens deze reis heb ik veel mensen leren kennen en een 10-tal nieuwe vrienden gemaakt. Electronische T<sub>E</sub>X-post zal effectiever gaan omdat het nu eenmaal beter gaat met bekenden. Verder ben ik nog te gast geweest bij Rank Xerox Limited. Met Richard Southall moet ik nog gaan werken aan een taxonomie van tabellen. Ook heb ik diverse contacten gelegd m.b.t. de SGML-T<sub>E</sub>X-bijeenkomst volgend jaar: Arbortext wil komen evenals Blue Sky Research en de VMS distributeur van T<sub>E</sub>X. Richard, een niet te betalen typograaf, ben ik aan het verleiden om als keynote spreker op te treden, voor de NTG-SGML-dagen volgend jaar. Chris Rowley (Open University) heb ik bereid gevonden het SGML cursusmateriaal van kritiek te voorzien. Ik was de enige Nederlander, en alhoewel gering in aantal, ‘we are only a small country at sea, you know’, is de NTG nu volop bekend in de TUGwereld. Verder is het niet zo handig als je ooit een dancing in Palo Alto binnengaat te vertellen dat je een Nederland bent, tenzij je goed kunt swingen.

Met Michael F heb ik mij een ware Nederlander getoond: met een road-bike de bergen in, en hoe, WoW! Met Amy — jawel, de componiste, die schitterend T<sub>E</sub>Xt om van te kunnen leven, maar liever musiceert — heb ik een dagje langs het SF strand gelopen, en al wadend in de Pacific de wereld doorgesproken. ’s Avonds ‘de tram’ genomen en lekker in Chinatown gegeten. De volgende dag zijn wij met haar vriend, Pavo (werkzaam bij DEC), naar een Jazz uitvoering in Oakland geweest. Er werd niet gerookt — California staat bol van: ‘Thank you for nonsmoking’ — noch werden er alcoholica verkocht. Een Jazzconcert met een kopje thee, jawel! Overigens geheel andere ‘koffie’ dan onze thee- c.q. koffieconcerten.

Toch een raar volk die Amerikanen, ‘tok, tok’, wat een suboptimalisators, maar toch! Karakteristieke slogans:

- Think positively!
- How are YÓÚ doing TÓDÁY!

Met ‘Laky’ Cathy en ‘Mountain’ Dave heb ik de laatste week rond Lake Tahoe en in Yosemite doorgebracht. Schitterend!

Ondertussen, . . . , het ‘circus’ trekt verder

- EuroT<sub>E</sub>X in september in Karlsruhe,
- Diverse nationale bijeenkomsten (oct: UKT<sub>E</sub>X, DANTE; nov. NTG; mei 1990: Gutenberg; mei/juni 1990: NTG-SGML-meeting in Groningen; . . . ),
- TUG in T<sub>E</sub>Xas, juni 1990,
- TUG in Europe (Cork, sept 1990),
- Electronic Publishing (18–20 sept 1990, Gaithersburg, USA),
- . . . , zie de kalender in TUGboat.